

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 134
van **GRIET COPPÉ**
datum: 6 december 2018

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Campagne griepvaccinaties - Zorgpersoneel

De (Vlaamse) gezondheidsdoelstelling inzake vaccinatie luidt: "Tegen 2020 moet een kwaliteitsvol vaccinatiebeleid in Vlaanderen erop gericht zijn de bevolking gedurende het hele leven doeltreffend te beschermen tegen vaccineerbare infectieziekten die een ernstige impact kunnen hebben op de levenskwaliteit."

Specifiek is er een griepvaccinatiedoelstelling voor zorgpersoneel: "Tegen 2020 wordt ernaar gestreefd dat 80% van het gezondheidspersoneel gevaccineerd is tegen seizoensgriep".

In 2016 onderzocht het Leuvens Universitair Vaccinologie Centrum, in samenwerking met de externe dienstgroep IDEWE, de drijfveren en eventuele barrières bij zorgverleners om zich te laten vaccineren tegen griep. Het Agentschap Zorg en Gezondheid gaf opdracht tot deze studie. Het onderzoek vond plaats via een online-enquête in 13 ziekenhuizen en 14 woonzorgcentra. In totaal namen 5141 artsen, verpleeg- en zorgkundigen, vroedvrouwen en ander medisch personeel deel. Uit dit onderzoek bleek dat ongeveer de helft van de deelnemers (37,4% in de ziekenhuizen en 47,4% in de woonzorgcentra) zich niet liet vaccineren in het griepseizoen 2014-2015.

De belangrijkste redenen om zich niet te vaccineren zijn:

- weinig overtuiging in de werking en het nut van de eigen griepvaccinatie;
- lage inschatting van het eigen risico op blootstelling aan griep en de eigen rol in de verspreiding ervan;
- hardnekkige mythes en vooroordelen (griep is niet gevaarlijk, vaccins verzwakken de natuurlijke afweer).

Zorginstellingen met een lage drempel tot griepvaccinatie en zorginstellingen die inzetten op goede en meer intensieve communicatie over griep en griepvaccinatie halen over het algemeen een hogere vaccinatiegraad.

1. Ook de zelfstandige beoefenaars van gezondheidszorg hebben een aandeel in de verspreiding van griep.

Welke profielen worden in het kader van de gezondheidsdoelstellingen gevat onder het begrip 'gezondheidspersoneel'? Betreft het enkel de werknemers van een zorginstelling of worden ook zelfstandige beoefenaars van gezondheidszorg beoogd?

2. Wat is de huidige vaccinatiegraad (vaccinatie tegen seizoensgriep) bij het zorgpersoneel? Kan de minister cijfers geven van de vaccinatiegraad per sector

(ziekenhuizen, woonzorgcentra, ...)? Hoe beoordeelt de minister deze cijfers in het licht van het halen van de 80%-doelstelling?

3. Hoe zal er in 2020 geverifieerd worden of de 80%-doelstelling gehaald is?
4. Heeft de minister zicht op de reductie van complicaties en de mortaliteitsreductie wanneer men de 80%-doelstelling haalt?
5. In welke mate vragen de twee accreditatieorganen voor ziekenhuizen (NIAZ en JCI) aandacht voor de vaccinatie tegen seizoensgriep bij zorgpersoneel, ervan uitgaande dat dit toch een aspect van patiëntveiligheid is en accreditatie deel uitmaakt van het gelaagde toezichtsmodel van de Vlaamse overheid?
6. Zijn er landen of deelstaten waarin de vaccinatie van zorgpersoneel tegen seizoensgriep verplicht is? Is er zicht op het beleid in andere landen of deelstaten en hoe men hierrond de vertaalslag maakt naar patiëntveiligheid?
7. Hoe werden de conclusies uit de studie omtrent de motivatie van gezondheidswerknemers bij seizoensgriepvaccinatie (finaal rapport 31 maart 2016) omgezet in beleid?
8. Vond er inmiddels een vervolgonderzoek omtrent het optrekken van de vaccinatiegraad bij het personeel plaats?

ANTWOORD

op vraag nr. 134 van 6 december 2018

van **GRIET COPPÉ**

1. In het kader van de gezondheidsdoelstelling wordt met gezondheidspersoneel eigenlijk iedereen bedoeld die werkt in de gezondheidszorg en instaat voor de zorg van patiënten. Dit betekent in eerste instantie personen die werken in zorgcentra en ziekenhuizen maar ook wie instaat voor de thuiszorg, onafhankelijk van het type dienstverband.
2. Momenteel beschik ik niet over cijfers voor alle zorginstellingen. Voor de woonzorgcentra (WZC) is de vaccinatiegraad van de personeelsleden, waarbij de vaccins door de instelling gefinancierd worden, een indicator. Volgens het rapport van 2017 is er nog veel variatie in de vaccinatiegraad in verschillende instellingen, maar is er jaar na jaar wel een lichte vooruitgang. Ondertussen wordt net geen 50% van de personeelsleden gevaccineerd met financiering door het WZC. De cijfers geven geen info over personen die via de eigen huisarts gevaccineerd werden, bv. om eigen medische redenen. 20% van de WZC bereikt al een vaccinatiegraad van 68% of hoger bij de personeelsleden (met financiering van het WZC). Het is duidelijk dat er nog een hele vooruitgang kan geboekt worden.

Ik beschik niet over cijfers van de vaccinatiegraad van personeelsleden in de ziekenhuizen. Om 80% te bereiken is nog een hele weg te gaan. De laatste jaren was er een specifieke griepvaccinatiecampagne naar zorgverstrekkers met de bedoeling ze meer bewust te maken van het belang van deze vaccinatie en zo de vaccinatiegraad te verhogen.

3. Het is de bedoeling om deze specifieke vaccinatiedoelstelling te evalueren in 2021 in aanloop naar een algemene evaluatie en actualisering van de gezondheidsdoelstelling vaccinaties met bijhorend actieplan.
4. Wanneer iemand tegen griep gevaccineerd is, is er minder kans dat deze persoon griep doormaakt. Wanneer hij of zij toch griep doormaakt is er minder kans dat er complicaties door griep optreden en is er minder risico op sterfte. Dit staat los van de vaccinatiegraad en is een individueel gegeven.

Wie gevaccineerd is, heeft via de verminderde kans besmet te geraken met het griepvirus uiteraard ook minder kans het door te geven aan andere personen, wat voor hen een gedeeltelijke bescherming betekent.

Ik heb voor Vlaanderen geen cijfers over de effectieve graad van reductie van complicaties of sterfte van de verzorgde personen, in relatie tot een bepaalde vaccinatiegraad bij de zorgverstrekkers.

5. NIAZ en JCI zijn inderdaad de twee instanties die erkend zijn om de ziekenhuizen te accrediteren.

In de standaard van het Nederlands Instituut voor Accreditatie in de Zorg (NIAZ) is er inderdaad een rubriek over infectieziektepreventie en -bestrijding waarin gesteld wordt dat een immunisatiebeleid ontwikkeld moet worden, waarbij men het onder andere ook heeft over het aanbieden van griepvaccinatie. Ook in de standaarden van

de Joint Commission Internacional (JCI) komen deze aspecten specifiek aan bod. Bij een accrediteringsaanvraag of bij een doorlichting of evaluatie van een ziekenhuis kunnen deze aspecten dus zeker aan bod komen en kunnen zo nodig gerichte adviezen geformuleerd worden.

In Vlaanderen is er voor de WZC een verplichte rapportage van de vaccinatiegraad bij het personeel als indicator. Voor ziekenhuizen is dit momenteel niet het geval.

6. Ik ben niet op de hoogte over het verplichtend karakter van griepvaccinatie voor zorgpersoneel in andere landen of regio's. In alle geval opteren we in Vlaanderen niet voor verplichte inentingen, noch binnen het vaccinatieprogramma van burgers, noch in het kader van bepaalde werksituaties. Wel proberen we deze vaccinatie aan te moedigen in de griepvaccinatiecampagne. Ik heb ook geen zicht op een dergelijk beleid in andere landen en een eventuele vertaalslag naar patiëntveiligheid.
7. De conclusies van het studierapport van maart 2016 gaven het beleid elementen die meespeelden om in instellingen een hoge vaccinatiegraad te bekomen bij de personeelsleden en gaven ook aan hoe rekening te houden met kennis en bezorgdheden over griepvaccinatie bij de personeelsleden. Er werd beslist hierop te focussen in de volgende vaccinatiejaren en de conclusies te vertalen in een praktische handleiding.
8. Na de studie met een rapport in maart 2016, werd vervolgwerk uitgevoerd om een praktijkmethodiek uit te werken voor het organiseren van efficiënte griepvaccinatiecampagnes in zorginstellingen. Het eindrapport hiervan werd bekomen op 31 maart 2017. Hierbij hoorde een praktische handleiding voor woonzorgcentra en voor ziekenhuizen. Deze werden gebruikt voor de campagnes in het najaar van 2017 en 2018 en ter beschikking gesteld via de website van Zorg en Gezondheid (www.hougriepuitjeteam.be).